

TALEPAPIR

DET TALTE ORD GÆLDER

Anledning	Åbent samråd i Folketingets Uddannelsesudvalg
Titel	Uddannelsesudvalget Alm. del: • Samrådsspørgsmål AR, AS og AT
Målgruppe	Folketingets Uddannelsesudvalg
Arrangør	Folketingets Uddannelsesudvalg
Taletid	15 minutter
Tid og sted	Folketingets Uddannelsesudvalg Christiansborg, værelse 1-133 Tirsdag den 5. april 2011 kl. 14:00

Disposition

1. Indledning

2. Samrådsspørgsmål AR

Hvad vil ministeren gøre for, at den sociale skævvdeling på gymnasierne jf. nedenstående artikler i Politiken, ikke fortsætter, og som allerede var et problem for et år siden, da den daværende undervisningsminister var i samråd om samme emne?

Der henvises til Politikens artikler 8/3-11 (Populære gymnasier får lov til at udvide), 10/3-11 (Etnisk fordeling er blevet skævere i gymnasierne) og 12/3-11 (Gymnasiernes økonomi er omvendt Robin Hood):

<http://www.e-pages.dk/politiken/5065/6>

<http://www.e-pages.dk/politiken/5071/6>

<http://e-pages.dk/politiken/5076/3>

Ministerens talepapir til samråd 1/6-10 (UDU, 2009-10, alm. del- bilag 243):

<http://www.ft.dk/samling/20091/alm-del/udu/bilag/243/859132.pdf>

3. Samrådsspørgsmål AS

Hvilke initiativer vil ministeren tage, så den sociale skævvridning rettes op f.eks. gennem ændret kompetence til de regionale fordelingsudvalg eller andre initiativer?

4. Samrådsspørgsmål AT

Hvilke initiativer vil ministeren tage, så gymnasierne bliver bedre til at løfte 95-pct.-målsætningen f.eks. gennem en anderledes styring via taxametrene, der tager hensyn til elevernes sociale baggrund eller andre initiativer?

1. Indledning

- Jeg vil gerne starte med at sige, at vi allerede har haft en lille drøftelse af de her spørgsmål, da jeg sidste onsdag svarede på et par § 20 spørgsmål om det samme emne.
- Før jeg går nærmere ind i svarene på de stillede spørgsmål, vil jeg nævne, at grundlaget for den gældende ordning for kapacitetsfastsættelse og elevfordeling på det almengymnasiale område blev indført i forbindelse med reformen fra 2007 på det kommunale område, hvor bl.a. de tidligere amtsligt ejede gymnasier og hf-kurser fik selveje.
- Jeg er bekendt med, at min forgænger indbød til en drøftelse blandt partierne bag gymnasieforliget i forhold til det tema, der er nævnt her i dag. Det har jeg tænkt mig at følge op på og indbyde til en drøftelse, så det bliver mere operationelt sammenholdt med drøftelser i et samråd. De partier, som stemte for i 2007, skal have lov til at få indflydelse på, hvordan disse ting skal udvikle sig.

Jeg anerkender også, uden at have det fulde billede, at der kan være brug for en konstruktiv drøftelse. Jeg har tænkt mig snarest muligt at invitere til en drøftelse blandt de partier, som står bag denne aftale.

2. Samrådsspørgsmål AR

- Og så til mit svar på de tre spørgsmål, som udvalget har stillet mig:

Spørgsmål AR: *Hvad vil ministeren gøre for, at den sociale skævdeling på gymnasierne jf. nedenstående artikler i Politiken, ikke fortsætter, og som allerede var et problem for et år siden, da den daværende undervisningsminister var i samråd om samme emne?*

Der henvises til en række artikler i Politiken.

- Lad mig slå fast med det samme, at hvis fordelingen af ansøgerne sker på den måde, som det blev beskrevet i Politiken, så er det en direkte overtrædelse af reglerne. For at undgå misforståelser har jeg netop udsendt et brev til samtlige rektorer i landet med en præcisering af regelsættet.
- Reglerne om optagelse og fordeling af ansøgere indebærer, at skoler, der har flere ansøgere med 1. prioritet, end skolen har kapacitet til at optage, skal sende samtlige ansøgninger til fordelingsudvalget, som herefter foretager fordelingen af samtlige ansøgere. Fordelingen skal ske i overensstemmelse med de kriterier, der er fastsat i optagelsesbekendtgørelsen. De enkelte rektorer for gymnasier med flere ansøgere end pladser, kan således ikke selv plukke de ansøgere, som de ønsker til deres skole, sådan som Politiken påstår.
- Kriterierne for fordelingen omfatter - ud over elevernes prioriterede ønsker om skole og studieretning samt transporttid – også en mulighed for, at fordelingsudvalget kan tage hensyn til den enkelte skoles eventuelle særlige profil. Et eksempel kunne være, at en elev, der ønsker optagelse på Sankt Annæ Gymnasium, som har en markant og anerkendt musikprofil, redegør for sine musikinteresser og sine erfaringer med musikudøvelse.
- Dette kriterium for fordeling kan kun tages i brug, hvis fordelingsudvalget beslutter, at en skoles profil har en sådan karakter, at det er rimeligt at inddrage profilen ved fordeling af eleverne. Og det er fordelingsudvalget som træffer beslutning om fordelingen af også de elever, der optages på baggrund af skolens profil.

- Spørgerne henviser ligeledes til en artikel fra Politiken, hvor det fremgår, at populære gymnasier får lov til at udvide, hvilket i artiklen hævdes at ville give problemer med at få fyldt skolerne op på Københavns vestegn.
- Reglerne om kapacitetsfastsættelse for statsligt selvejende institutioner med stx og hf indebærer, at den enkelte institution efter forudgående drøftelse i det forpligtende samarbejde, som institutionen er med i, fastsætter sin egen kapacitet, hvorefter det forpligtende samarbejde orienterer regionsrådet. Regionsrådet giver herefter Undervisningsministeriet besked om den samlede kapacitetsfastsættelse i regionen. Regionsrådet kan indstille til undervisningsministeren, at ministeren fastlægger et midlertidigt kapacitetsloft for én eller flere institutioner.
- Lad mig i denne forbindelse nævne, at Regionsrådet for Region Hovedstaden ikke har indgivet indstilling om fastlæggelse af et sådant midlertidigt kapacitetsloft og således ikke har haft indvendinger mod den forøgelse af kapaciteten, som nogle af institutionerne i regionen har besluttet sig for.
- Man kan måske endog formode, at regionsrådet for Region Hovedstaden har været tilfreds med, at nogle institutioner i regionen ser sig i stand til at optage et større antal elever på stx og hf end hidtil og dermed bidrage til at finde pladser til alle de ekstra ansøgere, som har krav på at blive optaget.
- Modsat stemningen i Politikens artikler kunne man således vælge at glæde sig over, at flere ansøgere til en gymnasial uddannelse får mulighed for at blive optaget på den skole, de helst vil gå på. Det er et princip, som jeg mener skal vægtes meget højt. Det personlige, frie valg.
- Jeg vil også gerne advare mod at fremstille vestegnsgymnasierne som institutioner, der kun kan klare sig, hvis de får tilført elever, der som udgangspunkt har foretrukket en anden skole. De foreløbige søgetal opgjort pr. 16. marts for Region Hovedstaden viser, at sådan behøver det ikke at være. Jeg har således noteret mig, at ét af vestegnsgymnasierne – nemlig Høje-Taastrup - har en stigning i søgetallet i år på 20 procent.
- Set fra både skolernes og elevernes synsvinkel er det naturligvis langt mere tilfredsstillende at få elever på denne måde, end ved at modtage tvangshenviste elever, som hellere ville gå på en anden skole. Det tror jeg siger sig selv.

3. Samrådsspørgsmål AS

- Herefter vil jeg gå over til at svare på spørgsmål, AS som lyder:

Spørgsmål AS: *Hvilke initiativer vil ministeren tage, så den sociale skævvridning rettes op f.eks. gennem ændret kompetence til de regionale fordelingsudvalg eller andre initiativer?*

- Som jeg allerede har redegjort for i mit svar på det første spørgsmål, har vi regler for optagelse og fordeling af ansøgere, som skal sikre, at ansøgerne fordeles efter rimelige kriterier.
- Langt de fleste ansøgere – normalt ca. 95 procent – bliver optaget på den skole, de ønsker. De skævheder, der kan blive tale om, skyldes således primært deres egne valg.
- For de få ansøgere, der ikke kan optages på det gymnasium, de ønsker, foretages fordelingen af fordelingsudvalgene. Denne fordeling skal som nævnt naturligvis ske i overensstemmelse med reglerne.
- Som nævnt er jeg ikke tilhænger af, at der indføres flere og mere detaljerede regler om fordelingen, men jeg er åben over for at diskutere, om der skal laves om på det nuværende regelsæt, om der er behov for præciseringer, om der er noget, som kan misforstås, og det er overvejelser, jeg vil dele med den kreds af partier, som står bag ordningen.

4. Samrådsspørgsmål AT

- Så er vi nået til mit svar på udvalgets spørgsmål AT, som lyder:

Spørgsmål AT: *Hvilke initiativer vil ministeren tage, så gymnasierne bliver bedre til at løfte 95-pct.-målsætningen f.eks. gennem en anderledes styring via taxametrene, der tager hensyn til elevernes sociale baggrund eller andre initiativer?*

- Gymnasierne gør allerede en stor indsats for at løfte 95 pct.-målsætningen. Bestræbelserne bærer frugt, og fra 2000 til 2009 steg gennemførslen på de gymnasiale uddannelser således fra 82 pct. til 85 pct. Samtidig forventes det, at en større og større andel af ungdomsårgangene tager en gymnasial uddannelse. Ifølge profilmodellens fremskrivning vil ca. 60 pct. af dem, der afsluttede 9. klasse i 2000 få en gymnasial uddannelse inden for 25 år – en andel der forventes at stige til ca. 65 pct. for dem, som afsluttede 9. klasse i 2009.
- Når det er sagt, er jeg opmærksom på, at der kan være problemer med frafald på de gymnasiale uddannelser - særligt for nogen af de elever, der kan have ud-

fordringer i kraft af deres baggrund. Ét af Undervisningsministeriets højest prioriterede indsatsområder de seneste år i de gymnasiale uddannelser har netop været støtte til et omfattende udviklingsarbejde vedr. de gymnasiefremmede elever, som det hedder. Det er en opfølgning på et forskningsprojekt under overskriften ”Når gymnasiet er en fremmed verden.”

- Endvidere har regeringen med initiativet fra Ungepakke II om uddannelsesparathedsvurdering været med til at sætte fokus på en målrettet vejledningsindsats i forbindelse med grundskoleelevernes valg af ungdomsuddannelse i 9. og 10. klasse. Dette initiativ, der skal ses i sammenhæng med elevernes uddannelsesplaner, er trådt i kraft fra nytår 2011.
- Med uddannelsesparathedsvurderingen skal de unge vurderes parate til at blive optaget på en ungdomsuddannelse, inden de kan optages. Kommunerne har ansvaret for, at unge, der ikke vurderes uddannelsesparate, får relevante tilbud, der kan gøre dem uddannelsesparate inden optagelse på ungdomsuddannelsen.
- Jeg er selvfølgelig også opmærksom på, at vi har en aftale om flere unge i uddannelse og job (Ungepakke II). Den blev indgået i november 2009 som led i aftaler om finansloven for 2010. Den aftale skal der følges op på i forhold til den drøftelse, der har været om en model for tildeling af tilskud, som tilgodeser målet om omfordeling af midler til fordel for institutioner, som har mange unge med risiko for frafald. Det siger sig selv, at det er en vanskelig øvelse, men en øvelse jeg agter at begynde diskussioner omkring.